

CURRENT STATE OF AN ISSUE OF ACCESSIBILITY AND QUALITY OF E-LEARNING IN SCHOOL EDUCATION

O. Pinchuk , D. Rozhdestvenska

Institute of Information Technologies and training tools of NAPS
Ukraine

Regulation on Distance Learning approved by Ministry of Education and Science of Ukraine (decree № 466 from 25 April 2013) initiated a new wave of discussions of the possibility of using distance learning in general secondary schools. We have studied the question of mastery of innovative educational technologies of distance learning by school teachers. Informational and analytical papers are grouped around the problems of providing schools by means of ICT and the problem of informatization of national education. Among other things , the report uses statistical data of the European Statistics and Information Society of the European Commission (2009) and the Executive Agency for Education, Audio visual facilities and Culture (2011)

СУЧАСНИЙ СТАН ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ДОСТУПНОСТІ ТА ЯКОСТІ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ В ШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ

Пінчук О., Рождественська Д.

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН
України

Положення, затверджене Міністерством освіти і науки України про дистанційне навчання (наказ № 466 від 25.04.2013 р.), ініціювало нову хвилю обговорень можливості використання дистанційної форми навчання в загальноосвітніх навчальних закладах (ЗНЗ). Інформаційно-аналітичні матеріали доповіді згруповано навколо проблем забезпечення шкіл засобами інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та стану інформатизації вітчизняної шкільної освіти. Серед іншого, у доповіді використано статистичні дані Агенції Європейської статистики та інформаційного суспільства Європейської комісії (2009 р.), а також Виконавчої агенції з освіти, аудіовізуальних засобів і культури (2011 р.). Аналізується також питання щодо володіння та використання інноваційних педагогічних технологій дистанційного навчання учителями.

Електронна освіта є важливим інструментом розвитку

інформаційного суспільства. Системне та послідовне провадження електронного навчання безперечно сприяє розширенню доступу до якісної освіти всіх рівнів, розвитку в учнів навичок XXI століття, створює умови для оновлення форм, засобів, технологій та методів викладання навчальних предметів.

Нами були проаналізовані дані Євростату розділ "ІКТ і молодь" [1]. Більшість даних, які використані у цих матеріалах, датовані 2008 р. На нашу думку, враховуючі розбіжності у стані інформатизації освіти та розвитку технологій у нашій державі та у країнах ЄС, ці дані можуть бути використані нами сьогодні і як ілюстрація сучасного стану в Україні, і як певні тренди використання ІКТ у навчанні (аналогічні дослідження в нашій країні не проводилися). Для аналізу з 27 країн (EU-27), які взяли участь у дослідженні, нами були відібрані дані стосовно Латвії (LV), Литви (LT) та Естонії (EE).

Так, домовласниками з дітьми не старшими за 15 років, які мають доступ до комп'ютера та Інтернет у себе вдома, є:

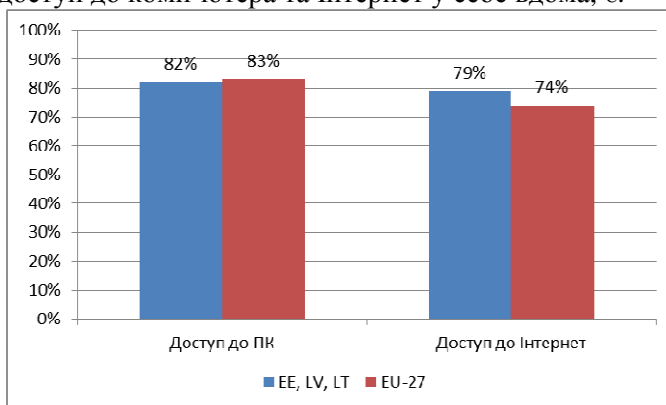

Рис.1. Відносна кількість домовласників з дітьми не старшими за 15 років, які мають доступ до комп'ютера та Інтернет у себе вдома.

Частота використання Інтернет молоддю (16-24 роки) у % осіб у цій віковій групі наступна:

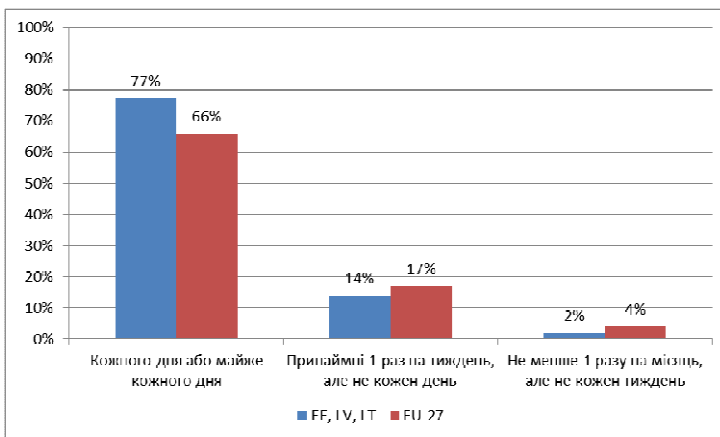

Рис.2. Відносна частота використання Інтернет молоддю.

Дані, щодо місця використання комп'ютера особами різних вікових категорій, свідчать про те, що близько 90% використовують комп'ютер вдома. Зокрема, молодь 16-24 років – більше, ніж 90%. Зокрема, 48% респондентів цієї вікової категорії використовують комп'ютер за місцем навчання!

Щодо місця використання Інтернет молоддю (16-24 роки), то маємо наступні дані (у % осіб цієї вікової групи):

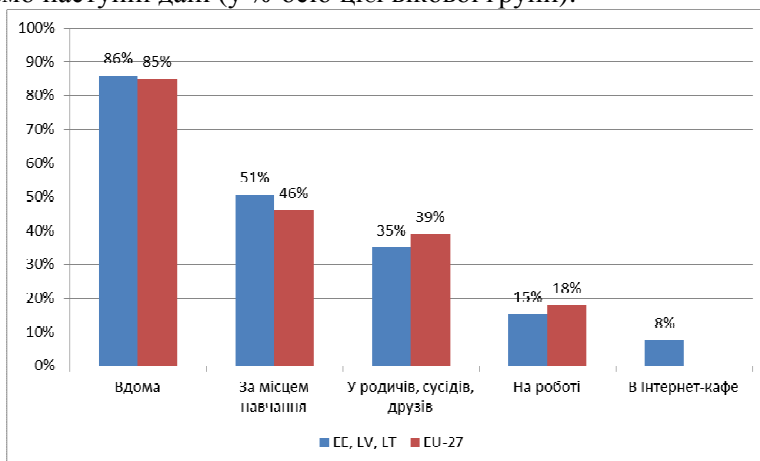

Рис.3. Місце використання Інтернет молоддю (дані стосовно використання Інтернет в Інтернет-кафе за генеральною сукупністю недоступні).

Привертає увагу показник – 51% використання Інтернет молоддю за місцем навчання!

За даними Виконавчої агенції з освіти, аудіовізуальних засобів і культури в 2011 р. [5] використання учнями ІКТ у різних предметних галузях є обов'язковим і як вимога включено до офіційних документів початкової (П) та основної (О) школи у 31 країні Європи.

Предметні галузі	П	О	П	О	П	О
Рідна мова		У+ПУ			У	У+ПУ
Математика		У+ПУ		ПУ	У	У+ПУ
Іноземні мови		У+ПУ			У	У+ПУ
Природничі науки		У+ПУ	У+ПУ	ПУ	У+ПУ	У+ПУ
Суспільні науки		У+ПУ		ПУ	У+ПУ	У+ПУ
Мистецтво		У+ПУ		ПУ		У+ПУ
	ЕЕ		LV		LT	

У таблиці введено наступні позначення: У – учні використовують ІКТ на уроках, ПУ – учні використовують ІКТ у позаурочний час, У+ПУ – учні використовують ІКТ і на уроках, і у позаурочний час.

Отже, наявна статистика підтверджує той факт, що молоді люди є форпостом інноваційних змін у навчальному процесі.

Існуюче матеріальне підґрунтя освіти Європейських країн, на відміну від українських реалій, дозволяє активно впроваджувати у шкільну практику технології електронного навчання, елементи дистанційного та он-лайн навчання.

Нажаль, матеріально-технічне забезпечення в українських школах стримує інноваційний розвиток вітчизняної освіти та не дає можливості реалізувати потенціал учнівської молоді та учителів у сфері застосування ІКТ у навчанні, опосередковано впливаючи на результати.

Інформаційні матеріали до підсумкової колегії МОН України, а саме: «Стан готовності загальноосвітніх навчальних закладів до нового навчального року та впровадження державних стандартів початкової, базової та повної загальної середньої освіти (2013)» [2] містять дані щодо стану підключення загальноосвітніх навчальних закладів до мережі Інтернет. Так в цілому по Україні – 82%, у тому числі 95% ЗНЗ І-ІІІ ст., 70% ЗНЗ І-ІІ ст., 26% ЗНЗ І ст. Якщо порівняти ці дані з відповідними за 2011 р. (67%) та 2012 р. (74%),

то відслідковуємо безперечно позитивну динаміку.

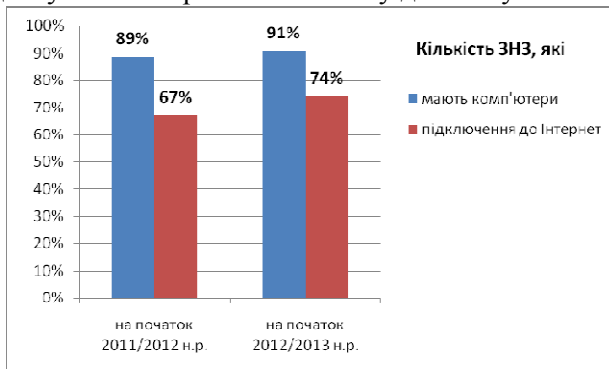

Рис.4. Забезпеченість денних загальноосвітніх навчальних закладів (без шкіл-інтернатів) комп'ютерною технікою.

Проте, більш ретельний аналіз вказує на те, що у навчальних закладах умови для використання сучасної комп'ютерної техніки у навчально-виховному процесі є несприятливими і не дають можливості вільно використовувати сучасні освітні ресурси. Так,

- за даними 2012 р. менше половини (44%) комп'ютерів підключені до мережі Інтернет, крім того, 15% використовується в управлінсько-господарській діяльності. Більше половини (54%) комп'ютерів придбані понад 5 років тому [4];

- на 2013 р. плановим показником щодо кількості учнів на один комп'ютер є 21! (у 2012 зафіксовано відповідне значення – 25) [2];

- найбільш актуальними поміж проблем шкільної освіти, зокрема природничо-математичної, педагоги визначають проблеми матеріально-технічного забезпечення (77% - 86%) [3];

- узагальнені результати опитування вчителів [3] показали, що у переважній більшості респондентів відсутній доступ до мережі Інтернет у навчальних кабінетах:

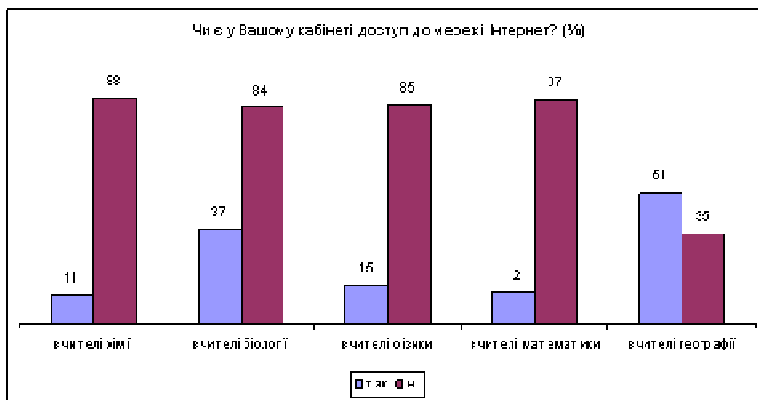

Рис.5. Дані опитування вчителів за результатами I етапу моніторингового дослідження стану матеріально-технічного та навчально-методичного забезпечення предметів природничо-математичного циклу.

Під час моніторингу [3] виявлено, що більшість проблем матеріально-технічного забезпечення навчального кабінету вирішуються за допомогою керівництва ЗНЗ (51%), а також за власний рахунок вчителів (52%). Ще 30% покладаються на батьківський комітет, допомога якого полягає у проведенні ремонту навчальних приміщень та закупівлі обладнання, пристроїв, меблів тощо.

В той самий час, готовність учителів до використання сучасних ІКТ у навчальному процесі можна оцінити достатньо високо. Наприклад, у ході дослідження [3] близько 14% педагогів вказали, що використовують у своїй роботі ЕЗНП в повному обсязі та постійно вдосконалюють форми та методи роботи з учнями, 64% - 69% вчителів використовують ЕЗНП епізодично, за потребою. Проте, як свідчить європейський досвід, знадобляться чималі зусилля щодо підвищення ІКТ-компетентності вчителів, створення відповідних навчальних платформ та мережових спільнот.

Література:

1. Youth in Europe. A statistical portrait.– Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2009. – 191 p.
2. Загальна середня та дошкільна освіта. Інформаційні матеріали

до підсумкової колегії: Стан готовності загальноосвітніх навчальних закладів до нового навчального року та впровадження державних стандартів початкової, базової та повної загальної середньої освіти // Рішення колегії МОН України Протокол № 4/1-2 від 27.08.2013. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/>.

3. Інформація про проведення моніторингового дослідження стану навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення предметів природничо-математичного циклу // Інститут інноваційних технологій і змісту освіти. Відділ моніторингу освітніх процесів. – Режим доступу : <http://iitzo.gov.ua>.

4. Статистичний бюлетень «Загальноосвітні навчальні заклади України» [Електронний ресурс] // документів Державної Служби Статистики України. – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/druk/katalog/kat_u/publposl_u.htm

5. Key Data on Learning and Innovation through ICT at School in Europe. – Brussel: Eurydice, 2011. – 120 p.